

Μητροπολιτικές Περιοχές

Κρίση

Προγράμματα – Κατευθύνσεις
και ξανά κρίση...

Διδάσκουσα :

Κρίστη Πετροπούλου

Διαλέξεις 6-8

Ορισμοί (επανάληψη)

▶ Μητροπολιτική Περιοχή

- ▶ Λειτουργικός ορισμός
- ▶ ΗΠΑ δεκαετία 40– η περιοχή που ορίζεται από αστικές δραστηριότητες γύρω από μία ή πολλές πόλεις (περιλαμβάνει πολλές αστικές και περιαστικές περιοχές)
- ▶ Γαλλία δεκαετίες 60-70 – περιφερειακές μητροπόλεις
- ▶ Συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό πληθυσμού άνω των 100.000 κατοίκων
- ▶ Έχει εκτεταμένη ενδοχώρα από την οποία αντλεί πόρους,
- ▶ Έχει συγκεντρωμένο πλούτο, δραστηριότητες στρατηγικής σημασίας, και διεθνή ακτινοβολία (λόγω πανεπιστημίων, παραδοσιακών ιστορικών κέντρων, προσέλκυσης μεγάλων γεγονότων κλπ).
- ▶ Είναι έδρα μεγάλων επιχειρήσεων και διαθέτει τις απαραίτητες υποδομές προσέλκυσης τους τουλάχιστον σε εθνικό επίπεδο (δίκτυα, αεροδρόμια κλπ).
- ▶ Χαλαρές πυκνότητες αλλά συμπαγείς λειτουργίες – ρόλος των τραίνων ταχείας κυκλοφορίας και εξαφάνιση ενδιάμεσων κέντρων.

Ορισμοί

▶ **Περιαστικός χώρος**

- ▶ Ο περιαστικός χώρος αποτελεί το πρώτο από άποψη χρόνου και έντασης πεδίο εκτόνωσης των αστικών πιέσεων, έναν χώρο «αναμονής» αστικοποίησης.
- ▶ Ο όρος «περιαστικός» χρησιμοποιείται συχνά στη χωροταξία και η ερμηνεία του ποικίλει κατά περίπτωση. Η προέλευσή του φαίνεται ότι ανάγεται στην επικράτηση του όρου «περιαστικοποίηση» (απόδοση του *periurbanisation* από το *Dezert et al. 1991*) που περιγράφει την εξάπλωση των πόλεων στη γειτονική ευρύτερή τους περιοχή και τη δημιουργία νέων καταστάσεων και σχέσεων στον ευρύτερο της πόλης χώρο. Είναι διαφορετικός στις αγγλοσαξονικές από τις μεσόγειες πόλεις που χαρακτηρίζονται από τη δεκαετία 80 από την λεγόμενη διαχυτή αστικοποίηση.

▶ **Από την Αστικοποίηση στην Μητροπολεοποίηση**

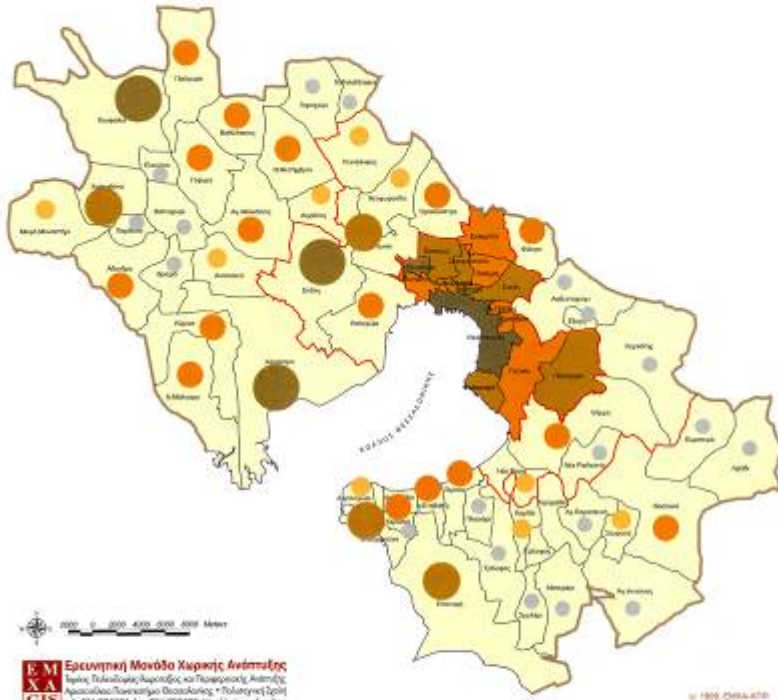
- ▶ Διαδικασία συγκέντρωσης μεγάλου ποσοστού του πληθυσμού, καθώς και πολλών λειτουργιών, δραστηριοτήτων και πλούτου σε μητροπολιτικές περιοχές και όχι απλώς σε πόλεις ή γενικά σε αστικές περιοχές.

- ▶ Πηγές : Αγγελίδης Μ. 2000, σσ.111-119, Moriconi-Ebrard F., 2000, Beaujeu-Garnier J., 1995, Petropoulou C.,2003, Πετροπούλου και Παγκας 2006.

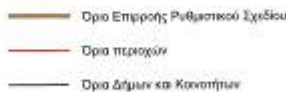
Παράδειγμα περιαστικού χώρου : Θεσσαλονίκη

Χάρτης 5

Οικιστικά Κέντρα Ευρύτερης Περιοχής Θεσσαλονίκης

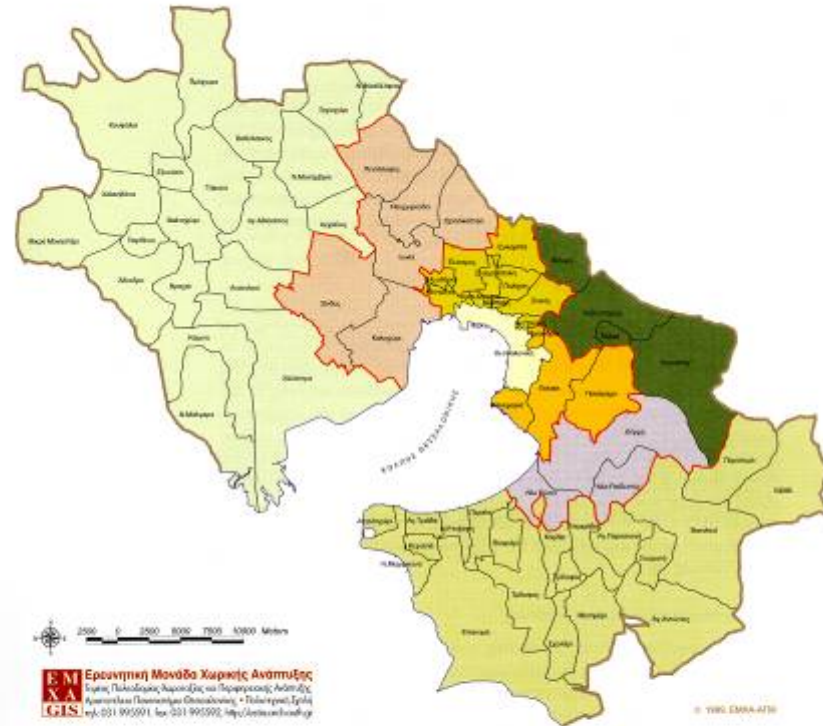

Βαθμίδες Οικιστικών Κέντρων*

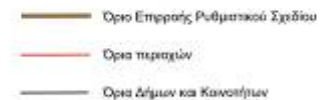

Χάρτης 3

Περιοχές Ρυθμιστικού Σχεδίου της Ευρύτερης Περιοχής Θεσσαλονίκης

Ερευνητική Μονάδα Χωρικής Ανάπτυξης
Εταιρία Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Περιφερειακής Ανάπτυξης
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης * Πύλας Γραφείο
τηλ. 051 995501, fax 051 995502, http://www.emva.upl.edu.gr

ΑΛΛΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ :

Δεκαετίες 80 και 90

▶ **Αστικό Σύστημα**

▶ *(χαρακτηριστικός συγγραφέας B. Berry)*

▶ Η πόλη είναι ένα σύστημα μέσα σε ένα σύστημα

▶ Αρχές δεκαετίας 80 ΗΠΑ

▶ Αστικό κοινωνικό και οικολογικό σύστημα. Βλέπε διάλεξη πρώτου έτους «Πόλη και περιβάλλον»

▶ **Μεγάπολη**

▶ Προέρχεται από την αρχαία ομώνυμη τοποθεσία

▶ Είναι σύγχρονη έννοια που δηλώνει την πολύ-κεντρικότητα, περιλαμβάνει πολλές πόλεις

▶ *Claval et Sanguin, 1997*

▶ **Παγκόσμια Πόλη**

▶ Μητρόπολη παγκόσμιας εμβέλειας

▶ *(χαρακτηριστικός συγγραφέας P. Hall – εξελικτική θεωρία: - αντίστροφη αστικοποίηση)*

▶ HALL P., *The world cities*. London University Press, 1983

▶ **Μετάπολη**

▶ Το σύνολο της έκτασης στην οποία οι κάτοικοι οι οικονομικές δραστηριότητες και οι περιοχές (ή τμήματα αυτών), είναι ενσωματωμένες στην καθημερινή λειτουργία μιας μητρόπολης. Οι περιοχές είναι δομικά ετερογενείς και όχι απαραίτητα συνεχόμενες.

▶ *(χαρακτηριστικός συγγραφέας F. Ascher)*

Από την μοντέρνα στην μεταμοντέρνα πόλη

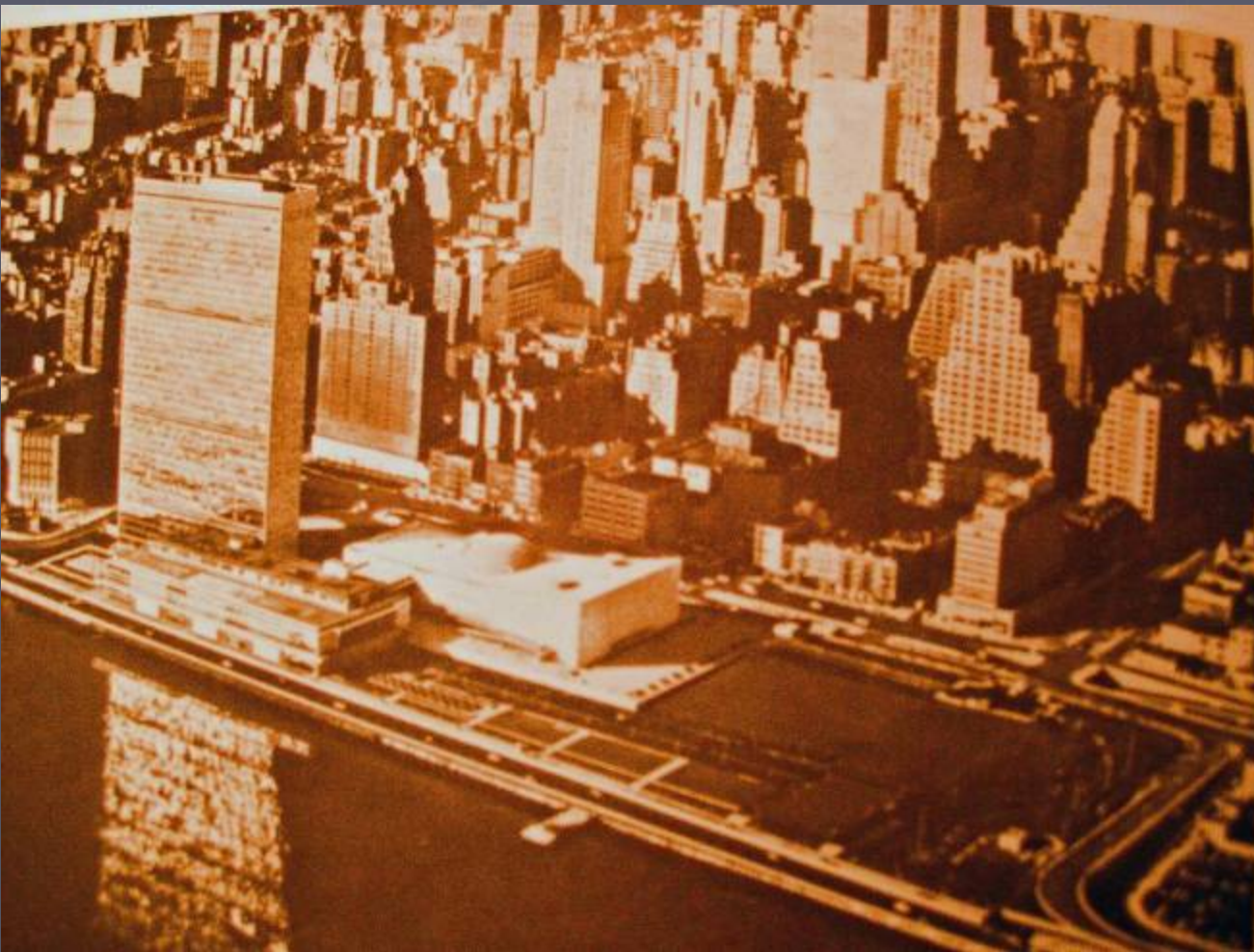
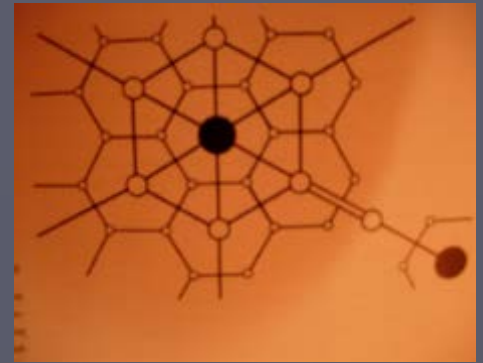
Η μοντέρνα – μετα-μοντέρνα πόλη, μια περίληψη χαρακτηριστικών

Αστική δομή	
Μοντέρνα Ζώνες ομοιογενών λειτουργιών Κυρίαρχο εμπορικό κέντρο Σταθερή μείωση στις αξίες γης σε περιοχές εκτός κέντρου	Μετα-μοντέρνα Χαοτική πολυκεντρική δομή Πολύ εντυπωσιακά κέντρα Μεγάλοι «ωκεανοί» φτώχειας Διάδρομοι υψηλής τεχνολογίας Μετα-προαστιακές αναπτύξεις
Αρχιτεκτονική, τοπίο	
Μοντέρνα Λειτουργική αρχιτεκτονική Μαζική παραγωγή τεχντροπίας	Μετα-μοντέρνα Εκλεκτικό «κολάζ» τεχνοτροπιών Εντυπωσιακή «Ανάλαφρη» Ειρωνική Χρήση της πολιτιστικής κληρονομιάς Παρασκευασμένη για ειδικές αγορές
Αστική κυβέρνηση	
Μοντέρνα Διευθυντική – ανακατανομή πόρων για κοινωνικούς λόγους Δημόσια παροχή βασικών υπηρεσιών	Μετα-μοντέρνα Επιχειρηματική – χρήση των πόρων για την προσέλκυση μετακινούμενου διε- θνούς κεφαλαίου και επενδύσεων Συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα Παροχή υπηρεσιών μέσω της αγοράς
Οικονομία	
Μοντέρνα Βιομηχανική Μαζική παραγωγή Οικονομίες κλίμακας Βασισμένη στην παραγωγή	Μετα-μοντέρνα – Βασισμένη στον τομέα των υπηρεσιών – Ευέλικτη παραγωγή με στόχο τις εξειδικευμένες αγορές – Οικονομίες πεδίου ή εμβελείας – Παγκοσμιοποιημένη – Βασισμένη στις τηλεπικοινωνίες

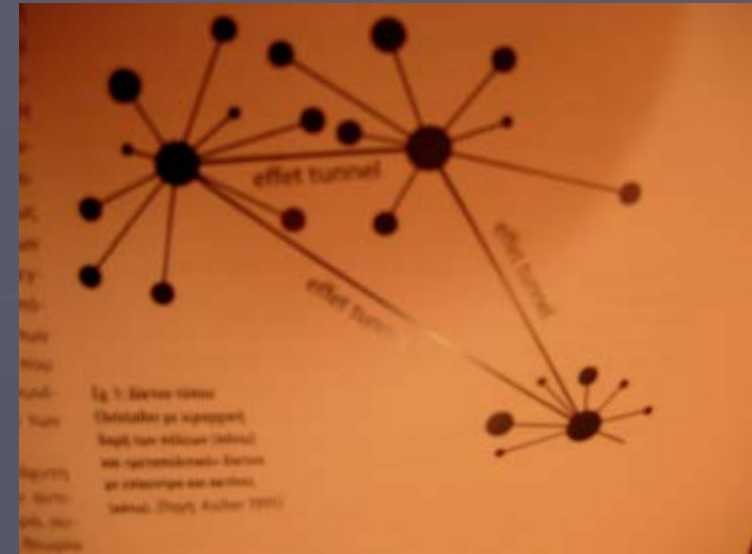
	– Χρηματοοικονομία – Προσανατολισμένη στην κατανά- λωση – Θέσεις εργασίας σε πρόσφατα αναπτυγμένες περιφερειακές ζώνες
Σχεδιασμός	
Μοντέρνα Πόλεις σχεδιασμένες καθολικά Χώροι σχεδιασμένοι για κοινω- νικούς σκοπούς	Μετα-μοντέρνα Χωρικά τμήματα σχεδιασμένα για αισθη- τικούς παρά για κοινωνικούς σκοπούς
Πολιτισμός/κοινωνία	
Μοντέρνα Ταξικές διακρίσεις Μεγάλος βαθμός εσωτερικής ομοιογένειας εντός των ταξικών ομάδων	Μετα-μοντέρνα Κατακερματισμένη σε μεγάλο βαθμό Διαφορές στον τρόπο ζωής Μεγάλο ποσοστό κοινωνικής πόλωσης Ομάδες που διακρίνονται από τα κατα- ναλωτικά τους πρότυπα

Πηγή: Savage M., Warde A., 2005:
Αστική κοινωνιολογία, καπιταλισμός και νεωτερικότητα

Μοντέρνες πόλεις

Μεταμοντέρνες πόλεις

**Α' Προγράμματα – Κατευθύνσεις ανάπτυξης
Μητροπολιτικών Περιοχών
για την αντιμετώπιση της κρίσης της δεκαετίας 1970
(Παραδείγματα)**

1. Προγράμματα και Δίκτυα – κατευθύνσεις ανάπτυξης Μητροπολιτικών Περιοχών

- ▶ . **Local Agenda 21 και ICLEI (International Council of Local Environmental Initiatives):** Ένωση δήμων για την προώθηση αστικής βιώσιμης ανάπτυξης.
- ▶ . **Healthy Cities Movement** για την προώθηση υγείων πόλεων, υπό την αιγίδα Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας.
- ▶ . **Car Free Cities Network,** για την προώθηση πόλεων
- ▶ **απεξαρτημένων από αυτοκίνητο.**
- ▶ . **METREX (Network of European Metropolitan Regions and Areas):** Ένωση Ευρωπαϊκών μητροπολιτικών περιοχών για την προώθηση στρατηγικών μητροπολιτικής ανάπτυξης.

2. Σχολές σκέψης σε ΗΠΑ και Ευρώπη

- ▶ Διαφορές μεταξύ δύο σχολών σκέψης:
- ▶ . Σχολής ισόρροπης ανάπτυξης, που σε μεγάλο βαθμό αποδέχεται την προαστειοποίηση που έχει κυριαρχήσει στις αμερικανικές πόλεις, και
- ▶ . Σχολής που επιθυμεί πιο συμπαγή ανάπτυξη γύρω από χωρικές συσπειρώσεις στην περίμετρο των πόλεων, συσπειρώσεις γνωστές ως «πόλεις . όρια» ή «πόλεις . παρυφές» (edge cities).
- ▶ Παρόμοια λογική στην θεωρία των χωρικών πυρήνων καινοτομίας, τόσο ως αναλυτικού εργαλείου, όσο και ως «συνταγής» ανάπτυξης.
 - ▶ Πηγή Βασενχόβεν Λ., 2006

3. Μορφές οικιστικής ανάπτυξης

Κατευθύνσεις σε ΗΠΑ και Ευρώπη

- ▶ Ευρώπη: αρχή της συμπαγούς πόλης (compact city) Εξοικονόμηση πόρων, προστασία υπαίθρου, περιορισμός μετακινήσεων. Οχι άμεσα αποτελέσματα, αλλά ευελιξία μελλοντικών επιλογών (π.χ. μεταφορές, ελεύθεροι χώροι)
- ▶ ΗΠΑ: Στόχος της «έξυπνης» πόλη (smart city) ως αντίδοτο της αστικής εξάπλωσης (urban sprawl): Προσπάθεια συντονισμού δημόσιας και ιδιωτικής δράσης για οικονομική ανάπτυξη, αποτροπή περιβαλλοντικών επιπτώσεων και μείωση σπατάλης δημόσιου χρήματος

4. Η Ευρωπαϊκή Ένωση για τις πόλεις

- ▶ **1998: Πλαίσιο Δράσης για την Αειφόρο Αστική Ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.**
- ▶ **2004: Οριστικοποίηση στρατηγικής**
 - **1ος στόχος : Ενδυνάμωση της οικονομικής ευημερίας και της απασχόλησης σε μικρά και μεγάλα αστικά κέντρα**
 - **2ος στόχος : Προώθηση της ισότητας, της κοινωνικής ένταξης και της αναζωογόνησης των υποβαθμισμένων αστικών ζωνών**
 - **3ος στόχος : Προστασία και βελτίωση του αστικού Περιβάλλοντος.**
 - **4ος στόχος : Συμβολή στην καλή διακυβέρνηση των αστικών περιοχών και στην ενίσχυση του τοπικού δυναμικού**

Παραδείγματα από Ευρωπαϊκές πόλεις

- ▶ Πολιτική της αστικής αναγέννησης:
- ▶ Προϊόν της κρίσης που πέρασαν οι κεντρικές περιοχές των πόλεων πολλών αναπτυγμένων χωρών στην διάρκεια της αποβιομηχάνισης των δεκαετιών 1970 και 1980 (inner city crisis)
- ▶ Αστική αναγέννηση με δημιουργία μεγάλων, ελκυστικών εμπορικών συγκροτημάτων γραφείων και καταστημάτων, σε συνδυασμό με πολιτιστικές χρήσεις και κατοικίες ή κόμβους μεταφορών, στις κεντρικές τους περιοχές.
- ▶ Πηγή Βασενχόβεν Λ., 2006 και ESPON III

friches urbaines

wasteland

εγκαταλελειμμένες αστικές περιοχές

ανακαίνιση

rénovation urbaine

urban renewal

ανάκτηση

reconquête

επανάχρηση

réaffectation (= επαναπροσδιορισμός χρήσης)

reuse

ανανέωση

renouvellement

πολεοδομία της
αναγέννησης

urbanisme de régénération

αστική αναγέννηση

régénération urbaine

urban regeneration

regeneracion urbana

Πηγή : Α. Βιτοπούλου

Γαλλία

- ▶ Πρόγραμμα «Συμβόλαιο της Πόλης» (Contrat de Ville ή CDV),
- ▶ στην συνέχεια Contrat d. Agglomération (Συμβόλαιο Αστικής Συγκέντρωσης ή Περιοχής
- ▶ Πρόγραμμα Pacte de Relance pour la Ville (PRV) ή Συμφωνο Ενίσχυσης της Πόλης.

- ▶ Σκοπός και των δύο προγραμμάτων ήταν να διοχετευθούν πόροι από το κέντρο προς τους δήμους για την αναγέννηση αστικών περιοχών.

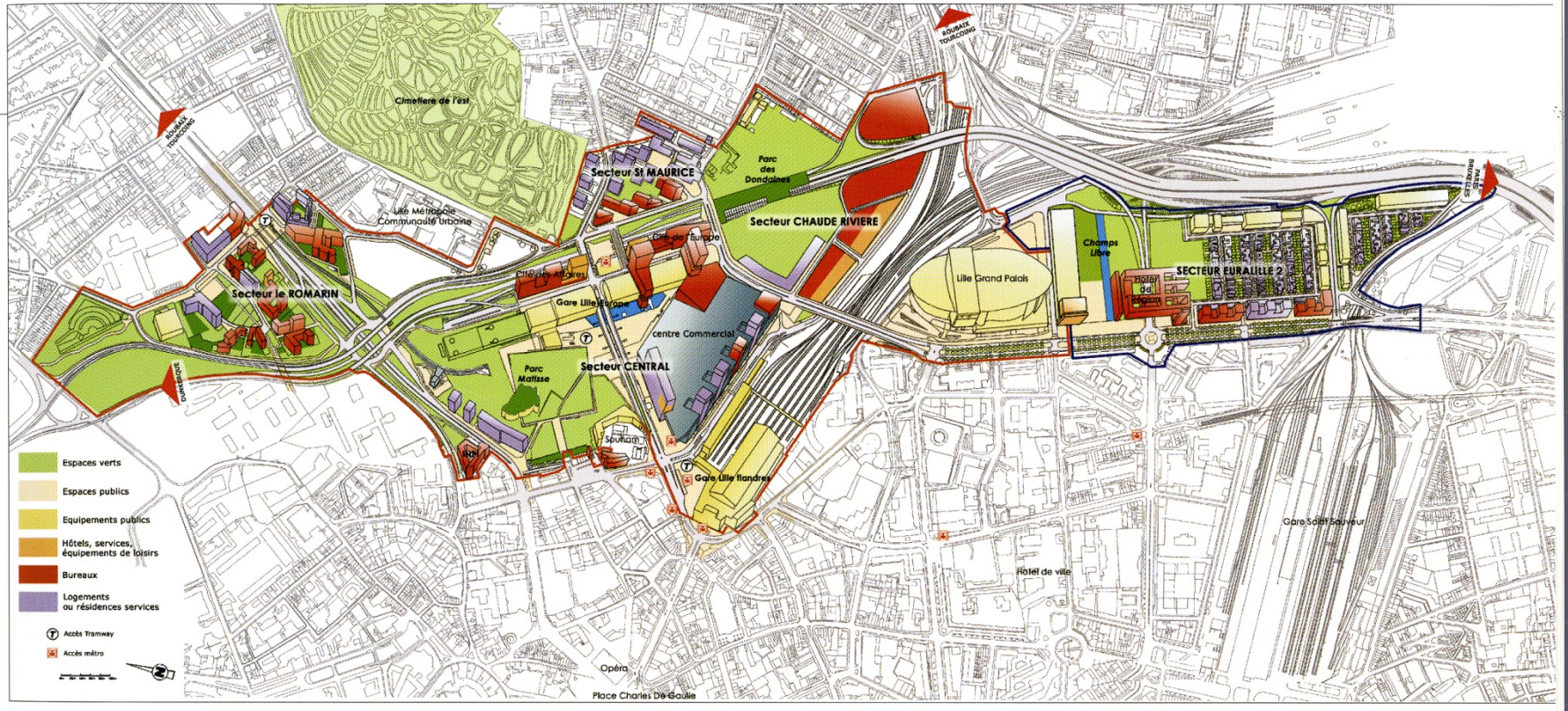
Γαλλική πόλη Lille

- ▶ Πρόγραμμα ανάπτυξης της Euralille, ένα πολυσύνθετο πρόγραμμα σχεδιασμού μεταφορών, γραφείων, καταστημάτων και κατοικιών.
- ▶ Κριτική:
 - Εκτοπισμός οικογενειών χαμηλών εισοδημάτων,
 - διάλυση αστικού ιστού,
 - παραμέληση άλλων κοινωνικών προτεραιοτήτων,
 - δημιουργία προβλημάτων σε μικρές εμπορικές επιχειρήσεις.

A reform planning project as an answer to the economic crisis.

Lille

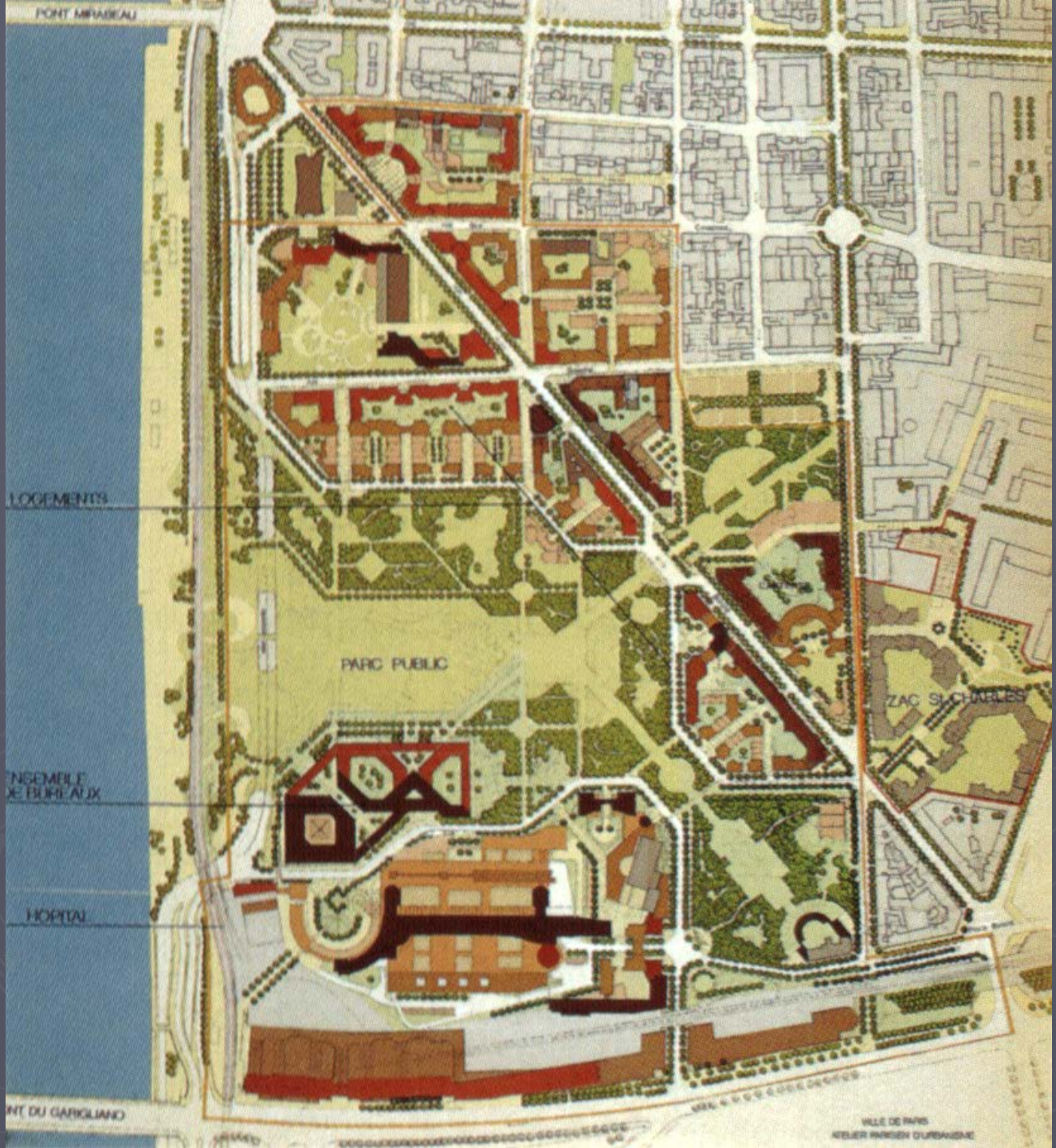

Παρίσι

- ▶ Επανάκτηση εγκαταλελημένων αστικών περιοχών και υπογειοποίηση δρόμων
 - ▶ Parc André Citroën
 - ▶ Parc de Bercy
 - ▶ Paris Rive Gauche
 - ▶ Paris St Denis
- ▶ (πηγή: αρχείο Α. Βιτοπούλου)

Parc
André Citroën

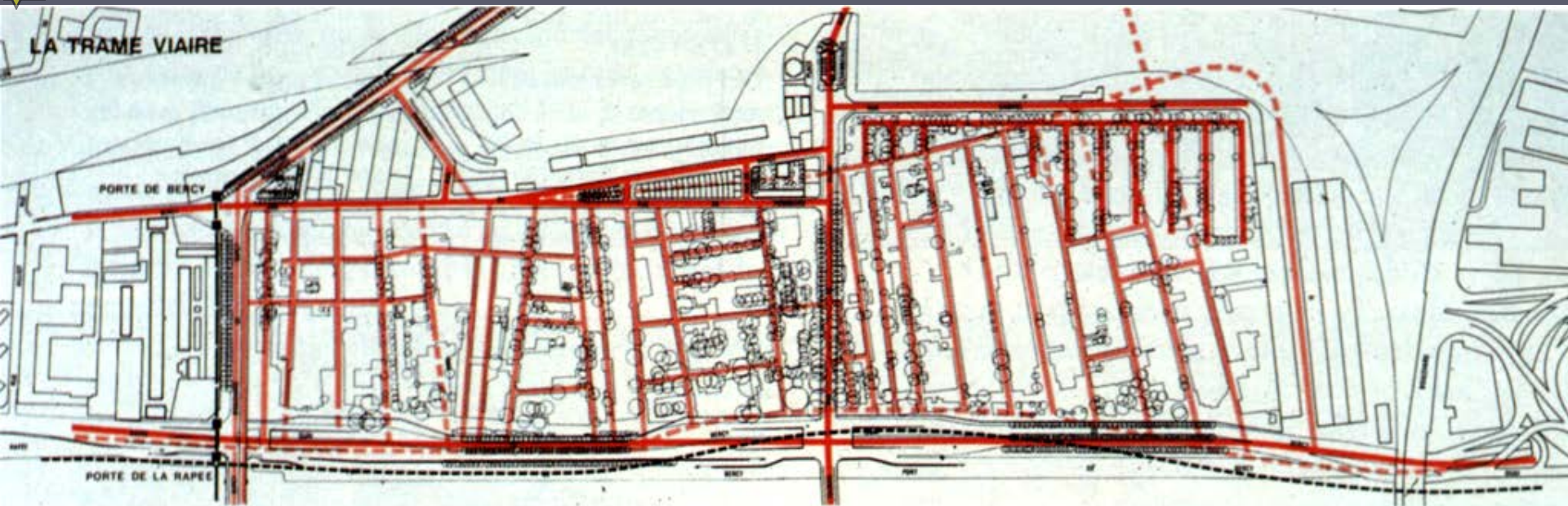

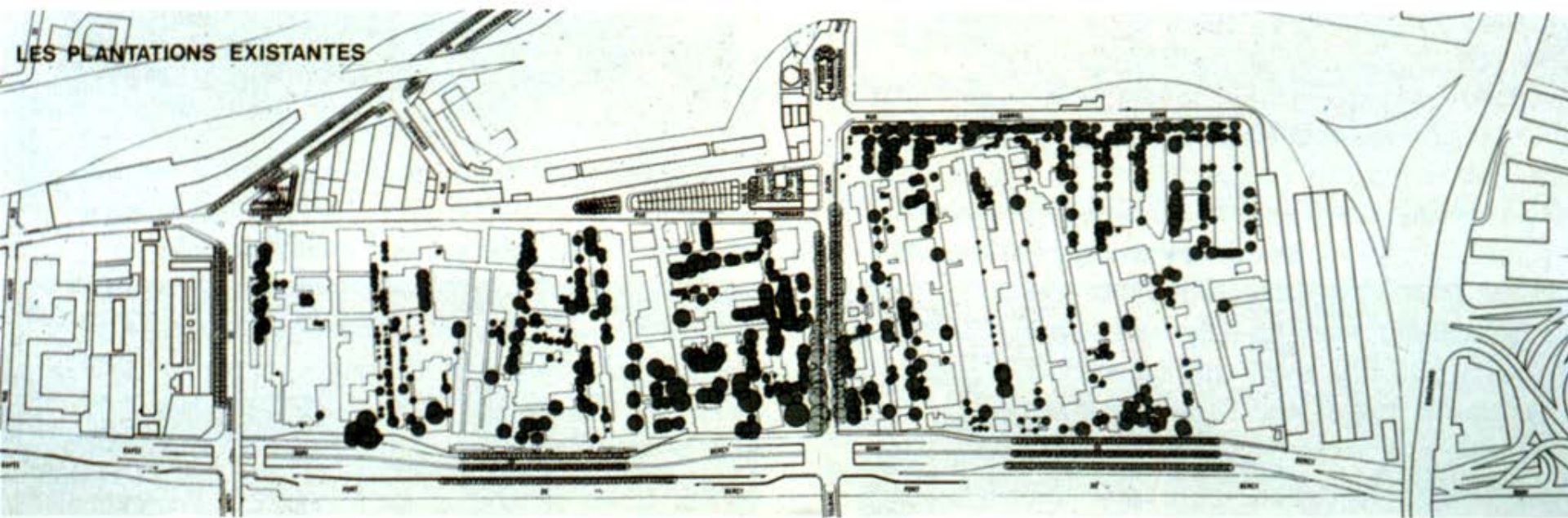
Parc de Bercy

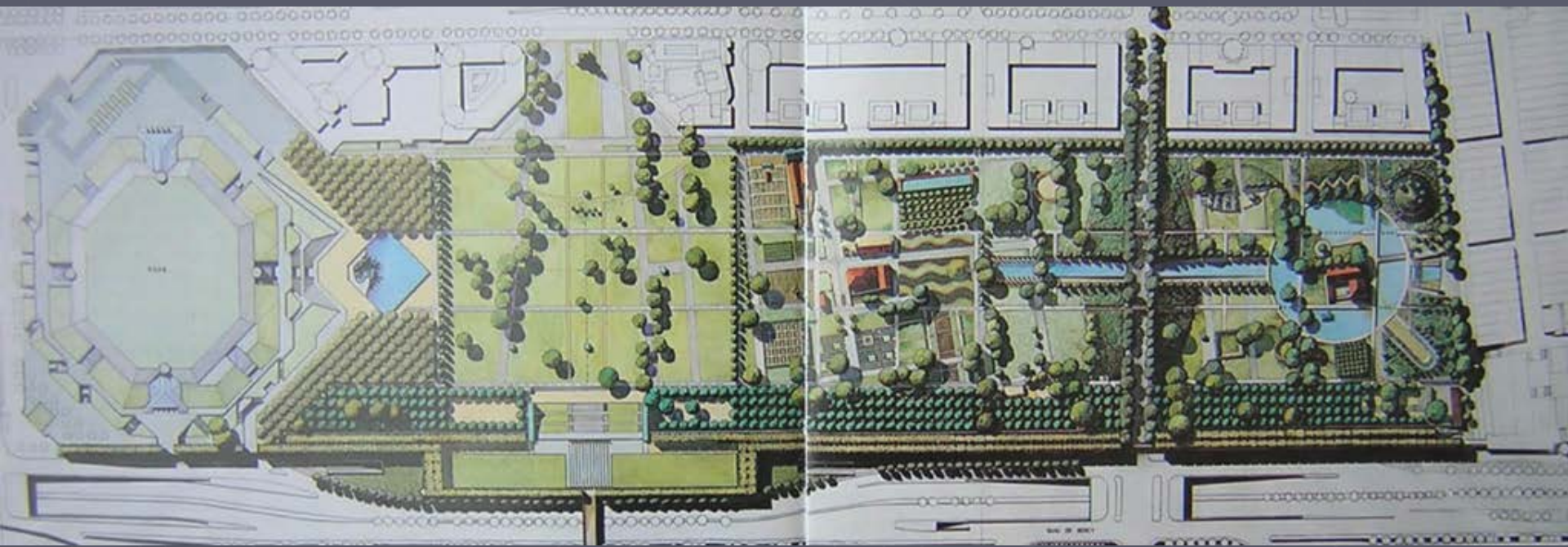

LA TRAME VIAIRE

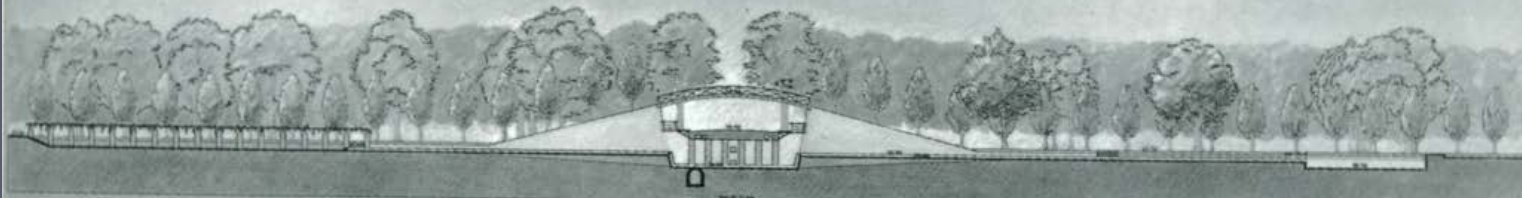

LES PLANTATIONS EXISTANTES

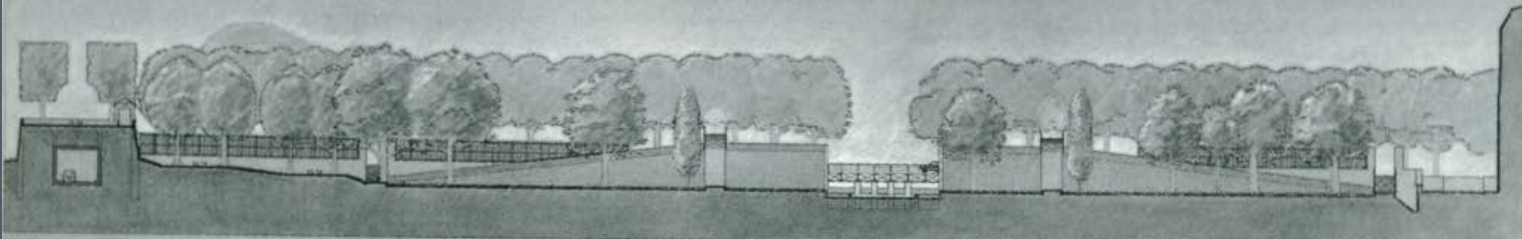

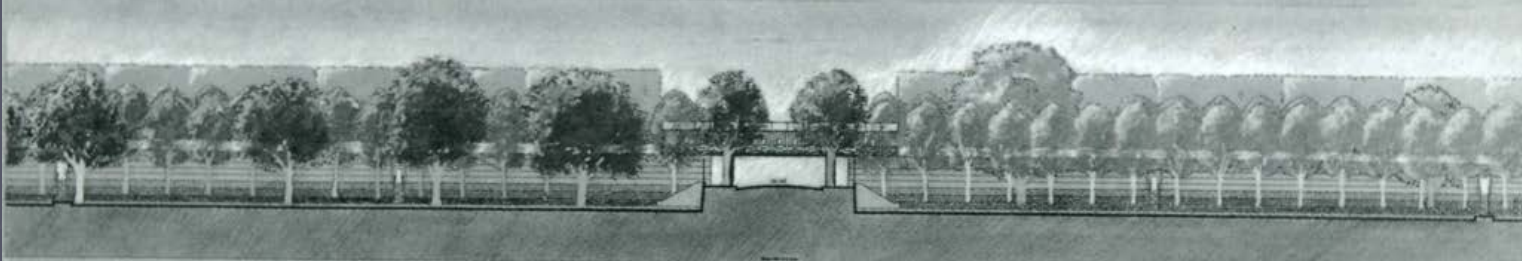

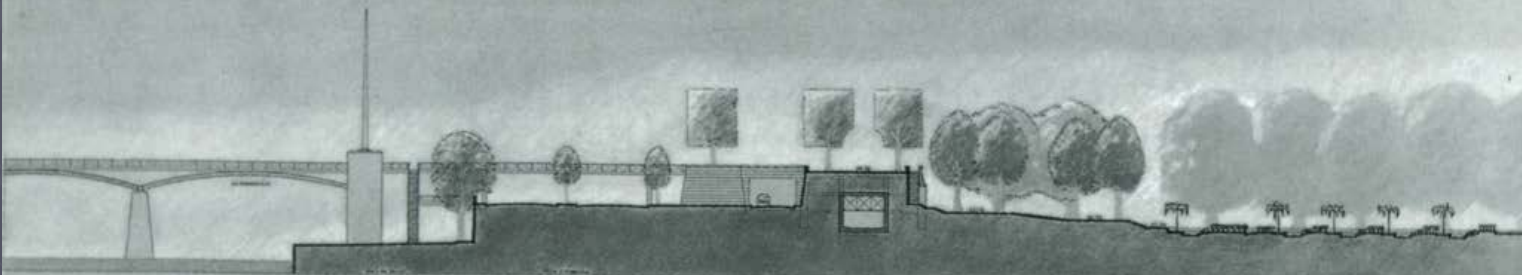
le canal

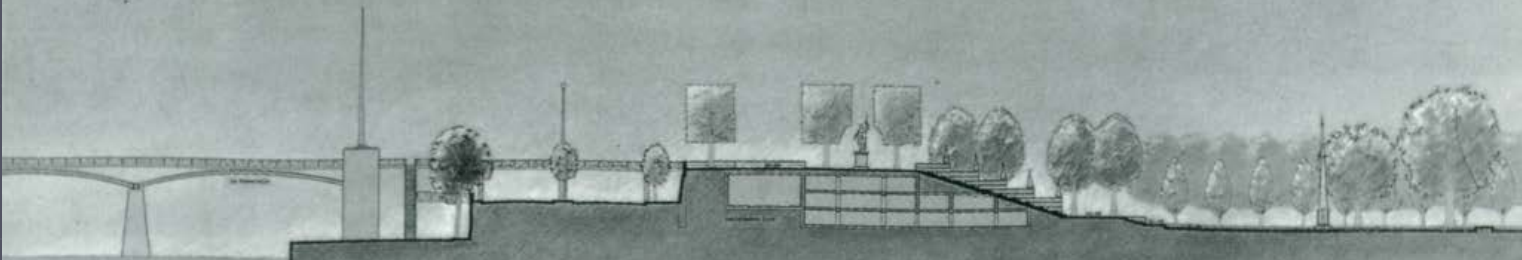
la colline

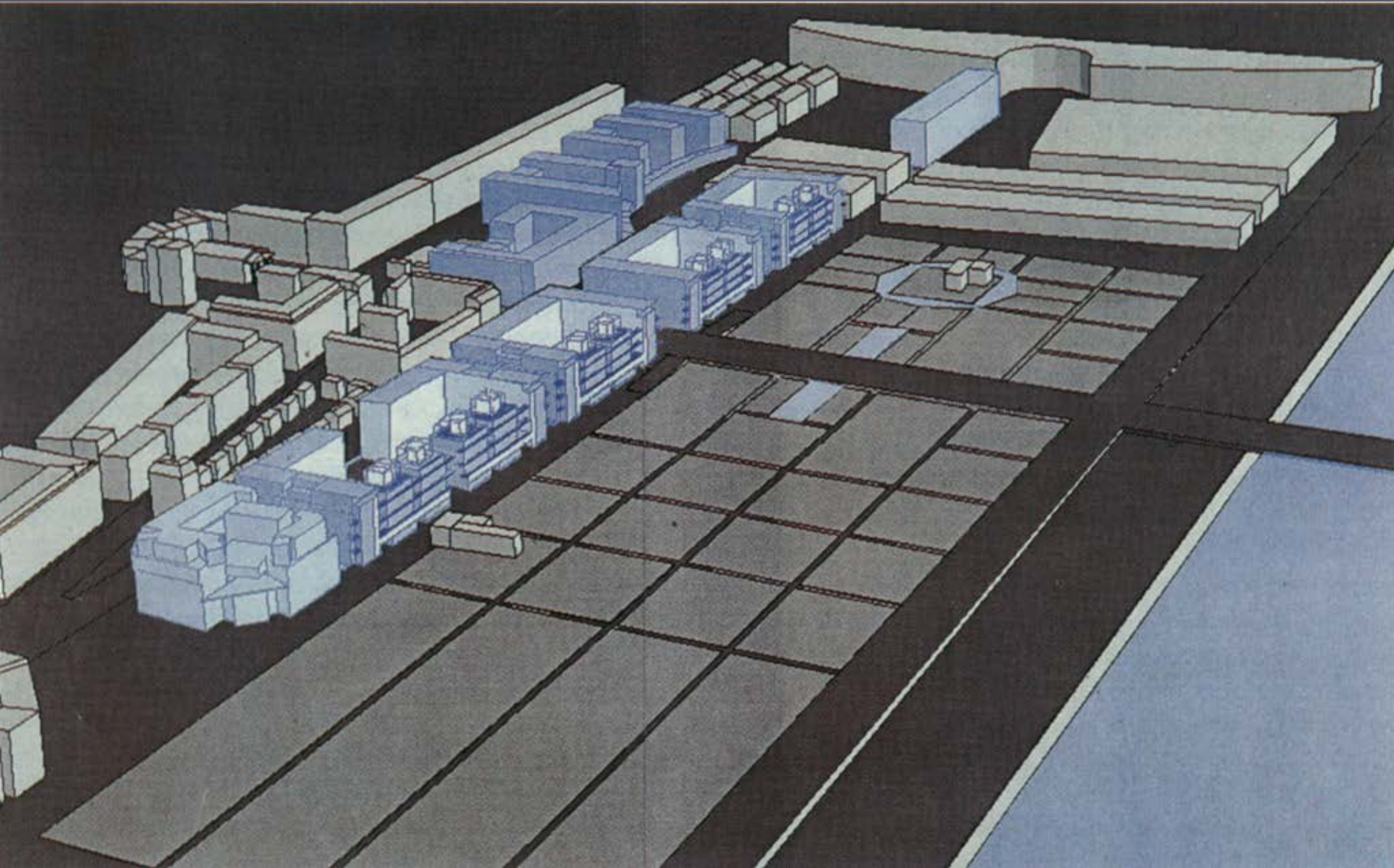

la porte de la rue de dijón

la terrasse sur le quai

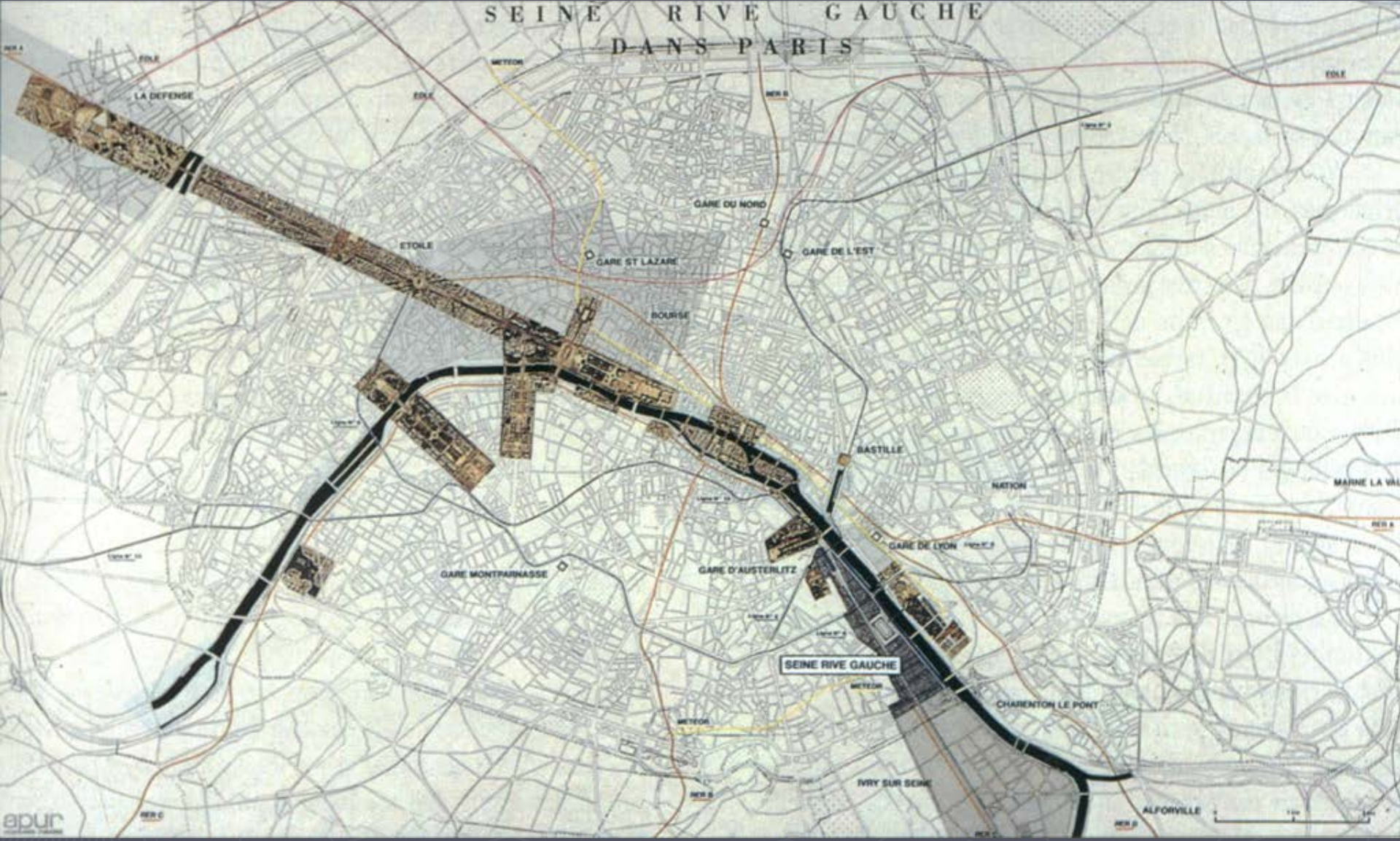

Paris Rive Gauche

SEINE RIVE GAUCHE DANS PARIS

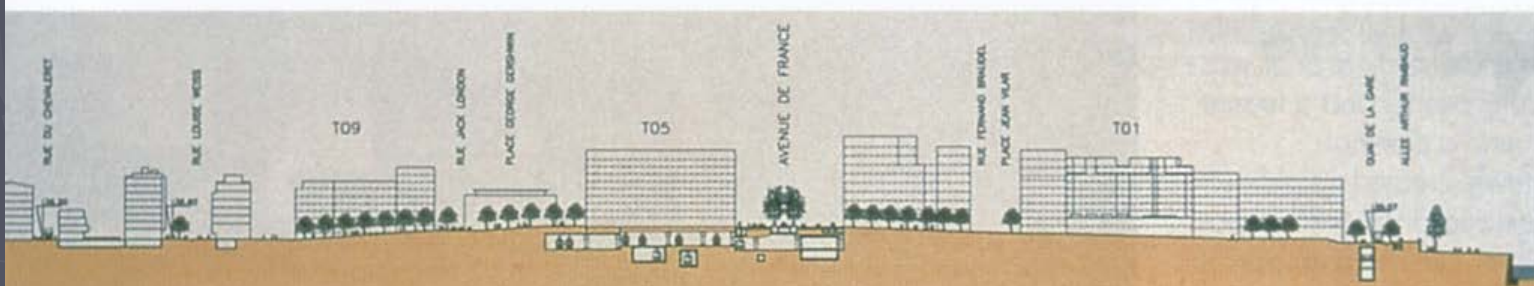

Renouvellement urbain dans Paris
Paris Fives Clanche novembre 2003

- Programmes 1991-2001
- Vocées
 - Bureaux
 - Equipements
 - Logements
 - Universités
 - Secteurs à Têtu

Paris St Denis

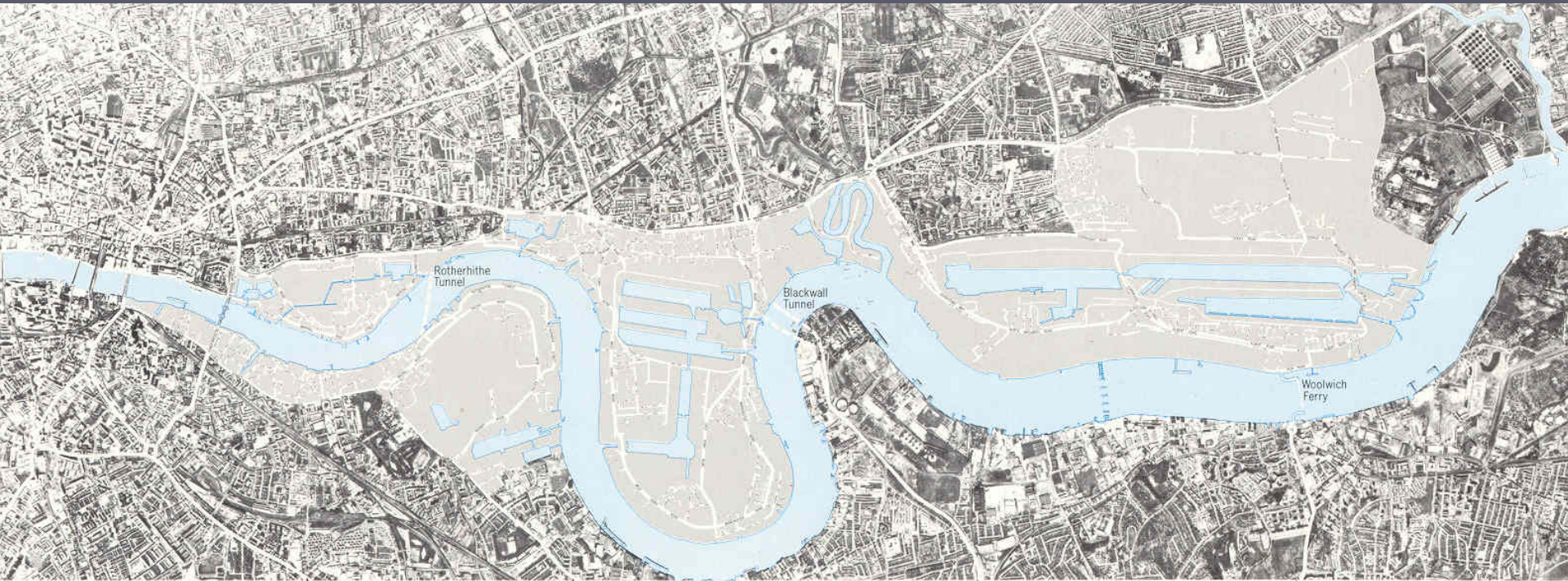

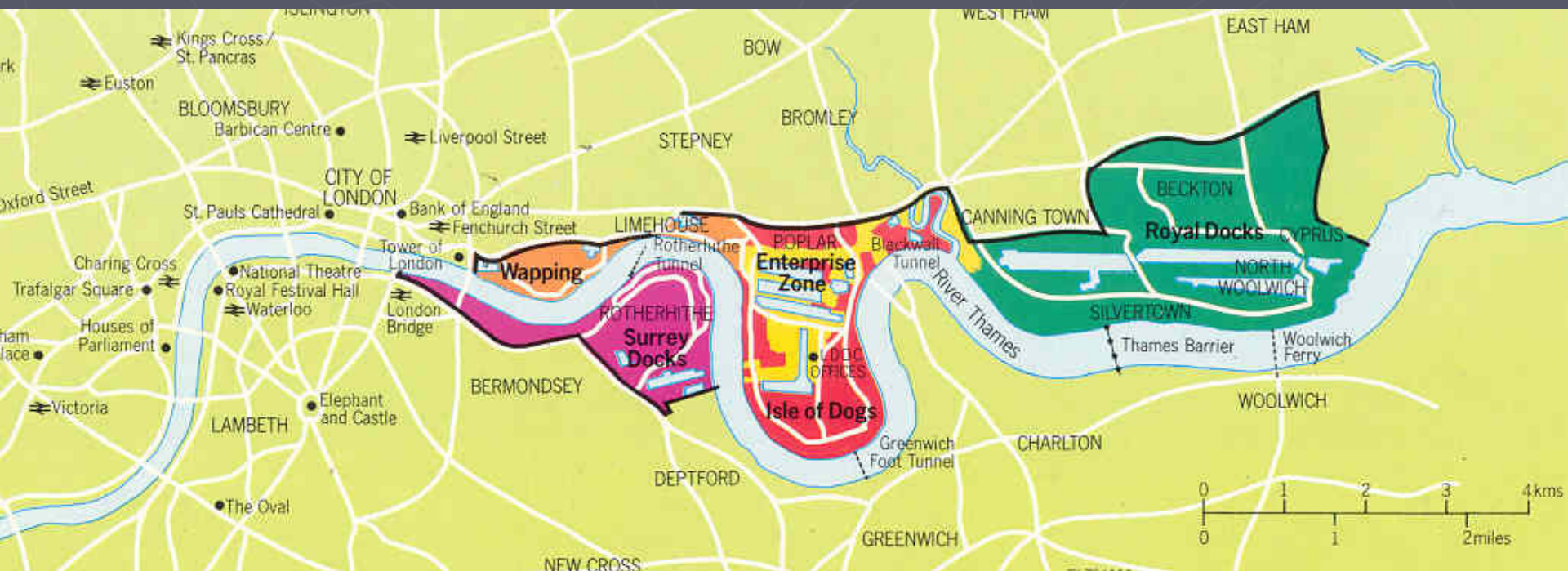
Paris St Denis

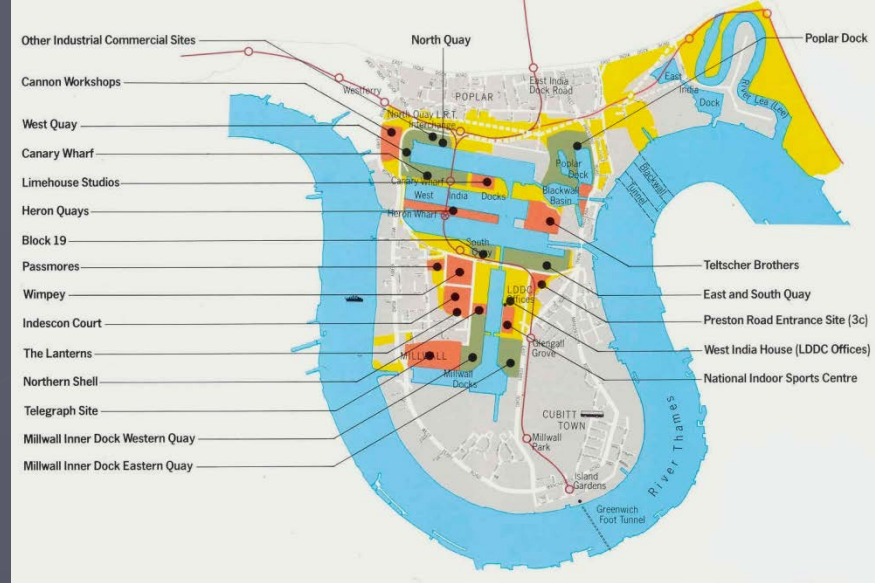
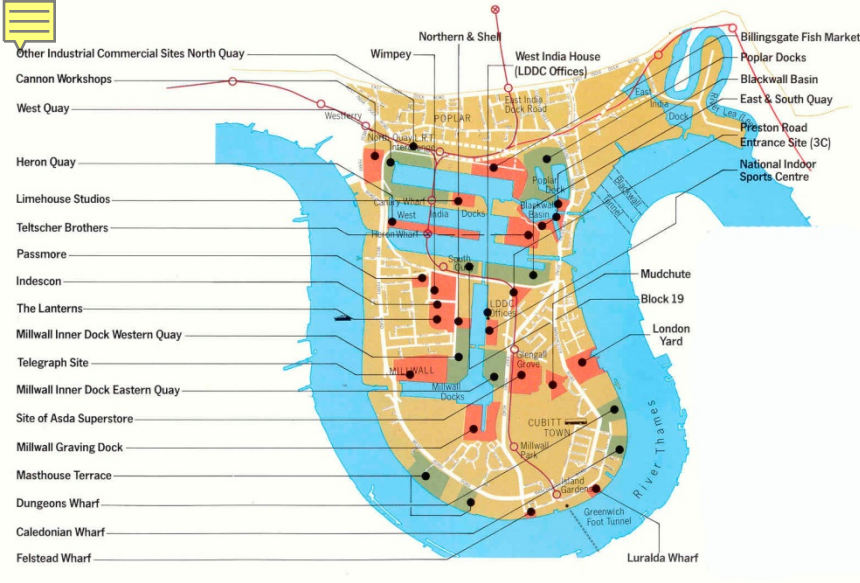
Μεγάλη Βρετανία:

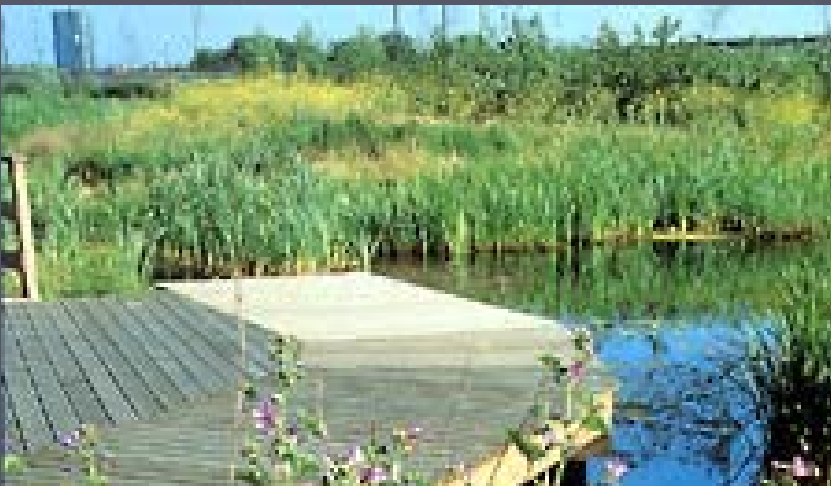
- ▶ **Μεγάλος κατάλογος πρωτοβουλιών των τελευταίων 30 ετών, με τελικό στόχο την χρηματοδότηση της αστικής αναγέννησης και την ανάκαμψη της τοπικής οικονομίας:**
- ▶ **Housing Action Areas, Community Development Projects,**
- ▶ **Educational Priority Areas, Urban Development Corporations,**
- ▶ **Priority Estate Projects, City Action Teams, Urban Priority**
- ▶ **Areas, Action for Cities, Inner City Task Forces, City Grants,**
- ▶ **Housing Action Trusts, Urban Programme, City Challenge, City Pride, Single Regeneration Budget, Priority Partnership Areas,**
- ▶ **Social Inclusion Partnerships...**

Λονδίνο

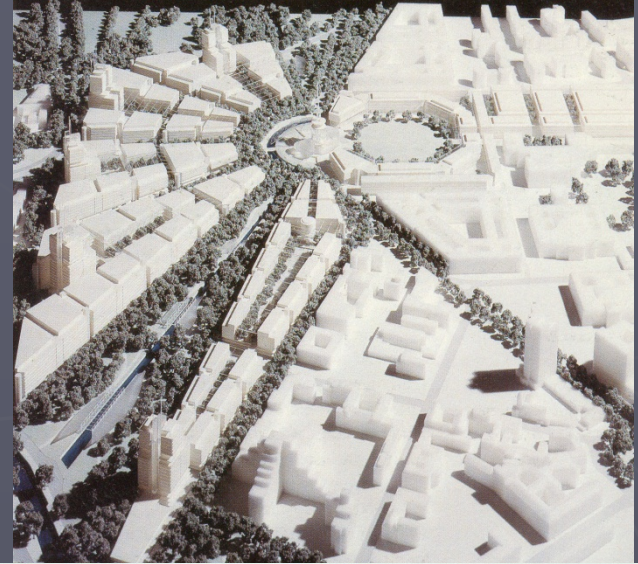

Βερολίνο

Βαρκελώνη και Λισαβόνα:

- ▶ Παραδείγματα πολιτικής αστικής ανάπτυξης που στηρίχθηκε όχι μόνο σε έργα - σημαίες, αλλά και σε «εκδηλώσεις - σημαίες», δηλαδή έργα με έντονο συμβολισμό και ένταση κεφαλαίου.
- ▶ Κριτική για αποτυχία συντονισμού του σχεδιασμού μέσα στην πόλη με την μητροπολιτική - περιφερειακή ανάπτυξη,
- ▶ Τάσεις «ελιτισμού» στις επιλογές ανάπτυξης, κριτική για επεμβάσεις στο κέντρο : τουρισμός/ κάτοικοι
- ▶ Έλλειψη διασυνδέσεων των «έργων - σημαιών» με την υπόλοιπη αστική περιοχή,
- ▶ Κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις,
- ▶ Έλλειψη συμμετοχής των πολιτών.

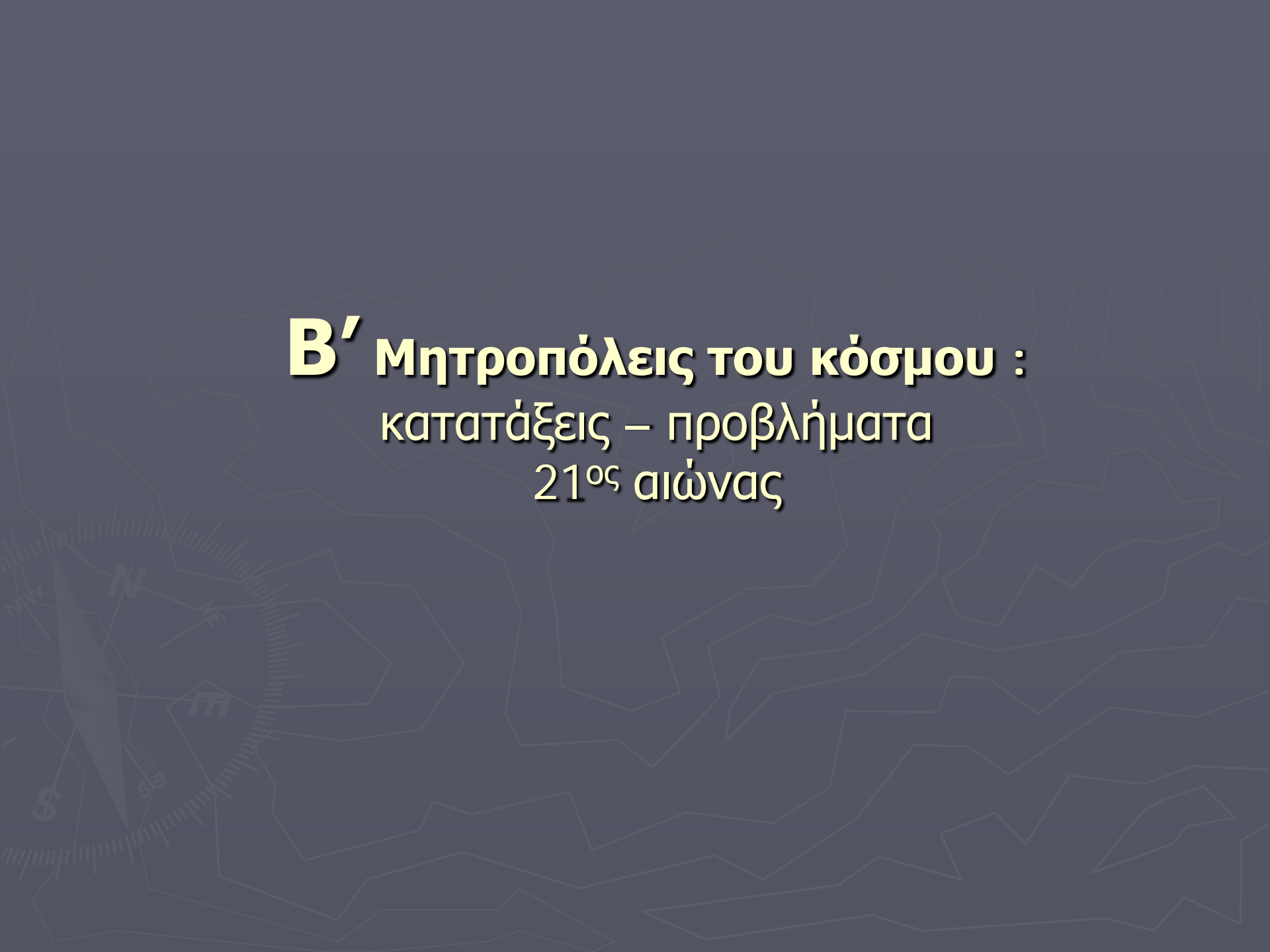
BARCELONA

Μπιλμπάο:

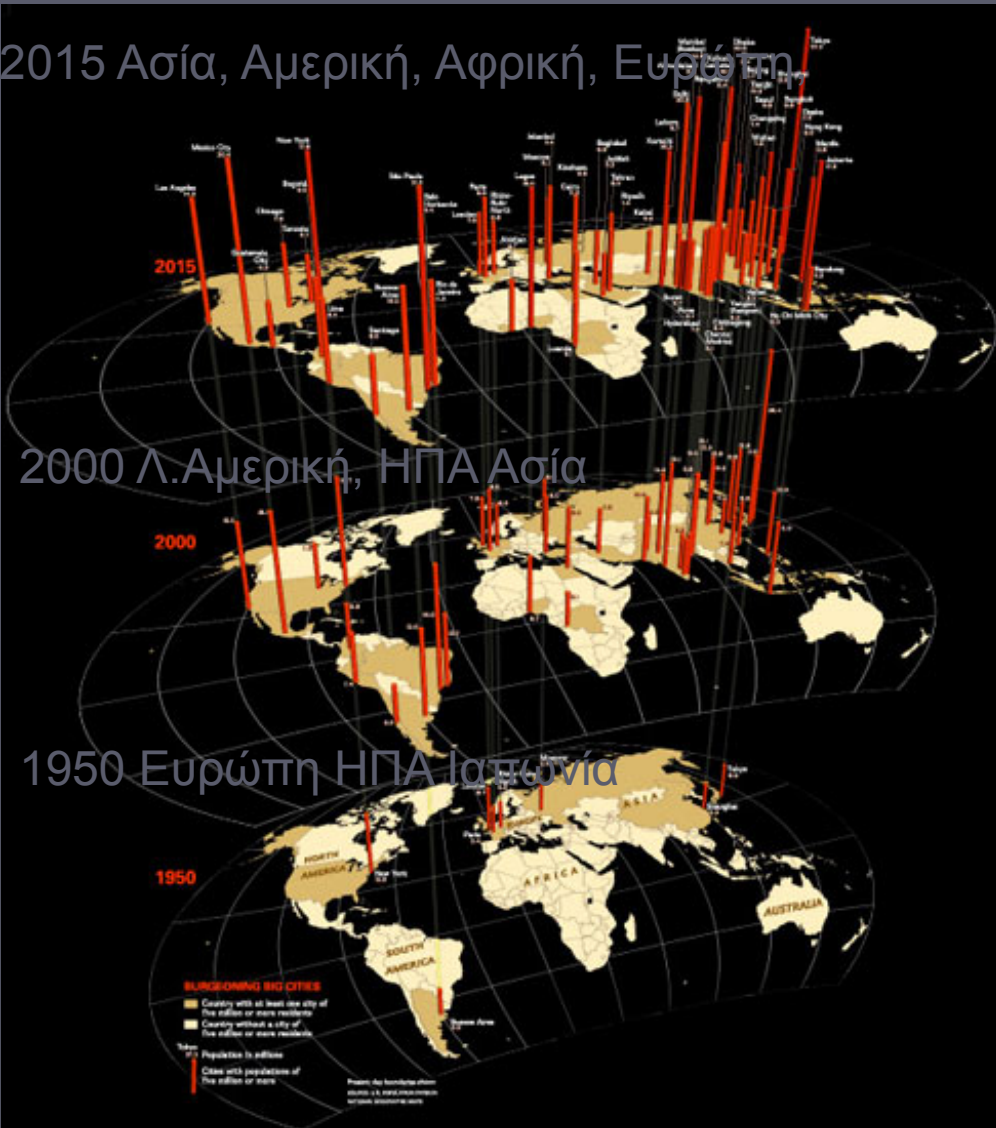
- ▶ **Λογική των λεγόμενων «νέων πολιτικών αστικής ανάπτυξης», με έμφαση σε «έργα . σημαίες»**
- ▶ **Κίνδυνοι:**
 - **Υπερβολική έμφαση στην γρήγορη οικονομική απόδοση και**
 - **διαστρεβλώσεις στην αγορά γης της πόλης.**
 - **Επιδείνωση εσωτερικών ανισοτήτων και κοινωνικού αποκλεισμού.**
 - **Υποβάθμιση επενδύσεων με κοινωνικούς στόχους.**

- ▶ «Πόλεις . πύλες» (gateway cities) του διεθνούς οικονομικού συστήματος, συγκεκριμένα το Λονδίνο, το Παρίσι και το Αμστερνταμ, οφείλουν σε μεγάλο βαθμό την διαρκή επιτυχία τους στο ευρύτατο (παγκόσμιο) δίκτυο διασυνδέσεων τους και στην συνακόλουθη δυνατότητα εξαγωγών.
- ▶ Παραλλαγή του μοτίβου της επιχειρηματικής πόλης, πάντοτε στο πλαίσιο του αστικού marketing, είναι η «δημιουργική πόλη» (creative city), η πόλη των ιδεών, της εντυπωσιακής αρχιτεκτονικής και της καλλιτεχνικής δραστηριότητας (μοντέλο στο οποίο έχει προσχωρήσει η Κοπεγχάγη)

Β' Μητροπόλεις του κόσμου :
κατατάξεις – προβλήματα
21^{ος} αιώνας

Μεγαπόλεις

2007	2025 (προβολή)
1, Τόκυο 35676εκ	1, Τόκυο 36400
2, Μεξικό 19028εκ	2, Μουμπάι 26385εκ
3, Ν. Υόρκη 19040εκ	3, Δελχί 22498εκ
4, Σαό Πάουλο 18845	4 Ντάκα 22015εκ
5, Βομβάη 18978	5, Σαό Πάουλο 21428
6, Δελχί 15926	6, Μεξικό 21009
...	
19, Κωνστ/πολη 10061	20, Κωνστ/πολη 12102

- ▶ Σήμερα, άνω του 50% του πληθυσμού της γης συγκεντρώνεται στις πόλεις ενώ περισσότεροι από 500 εκατομμύρια κάτοικοι συγκεντρώνεται σε μητροπόλεις άνω των 5 εκατομμυρίων.
- ▶ Ένα από τα ζητήματα που έθεσε η πρόσφατη έκθεση της ΟΝΥ-HABITAT 2010/2011 η γρήγορη και ανεξέλεγκτη διάχυση της πόλης στις γύρω περιοχές της έχει ως αποτέλεσμα την δημιουργία τεράστιων αναγκών σε υποδομές και κατανάλωση πόρων, δυσανάλογων με τις πραγματικές ανάγκες.

► Η άνιση πρόσβαση στα δίκτυα ύδρευσης,

Βασικά προτερήματα σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (2007)

- Συγκεντρωτικές οικονομίες και συγκεντρωμένο εξειδικευμένο και διαφοροποιημένο προσωπικό
- Συγκέντρωση υπηρεσιών που μπορούν να δημιουργήσουν καινοτομίες (πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα)
- Αναδημιουργία ανθρώπινου δυναμικού και υλικών πόρων

Βασικά προβλήματα των σύγχρονων μητροπόλεων σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (2007)

- ▶ Σε πολύ μεγάλες Μητροπόλεις όπως Mexico City, Istanbul, είναι πολύ **χαμηλό το κατακεφαλήν εισόδημα**, ενώ στο Paris, Milan, Barcelona, Vienna ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού είναι στην **ανεργία**.
- ▶ Μόνο μερικές πόλεις του ΟΟΣΑ παρουσιάζουν καλές ενδείξεις στους οικονομικούς κυρίως δείκτες που θέτει ο ίδιος: Berlin (Germany), Fukuoka (Japan), Lille (France), Naples (Italy) and Pittsburgh (United States). Λιγότερες από 38 έχουν παρουσιάσει αύξηση της παραγωγικότητας μεταξύ 1999-2002.

Βασικά προβλήματα των σύγχρονων μητροπόλεων σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (2007)

- ▶ Το ζήτημα της **φτώχειας** και του **αποκλεισμού** είναι κεντρικό πρόβλημα σε όλες, ενώ σε ορισμένες όπως το Μεξικό, πάνω από 50% ζεί κάτω από το όριο φτώχειας. Αυτό συμβαίνει και σε πολλές περιοχές των πιο δυναμικών μητροπόλεων (Παρίσι, Λονδίνο, Νέα Υόρκη) ή σε παραδοσιακές βιομηχανικές πόλεις όπως το Ροτερνταμ η Λίλη και το Ντοτρουά
- ▶ Σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλες οι μητροπόλεις σχετίζονται με την κοινωνικά μεγάλη **ψαλίδα ανάμεσα στους πλούσιους και τους φτωχούς**, τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες, και τα θέματα ασφάλειας και αυξημένης εγκληματικότητας που είναι πιο σοβαρά στις πολύ μεγάλες μητροπόλεις.
- ▶ Στις κατατάξεις του ΟΟΣΑ μόνο η Αθήνα εμφανίζεται και μάλιστα με αμφιλεγόμενα χαρακτηριστικά

Προβλήματα όλων των σύγχρονων Μητροπόλεων

- ▶ Ατμοσφαιρική ρύπανση,
- ▶ Ρύπανση νερού και εδάφους
- ▶ Υψηλά επίπεδα θορύβου
- ▶ Συνωστισμός και κυκλοφοριακά προβλήματα
- ▶ Αλλαγή μικροκλίματος και κίνδυνος από τρύπα όζοντος
- ▶ Συρρίκνωση ελεύθερων χώρων και πρασίνου, ανεξέλεγκτη κατανάλωση χώρου,
- ▶ Εξαφάνιση φυσικών οικοσυστημάτων
- ▶ Πλημμύρες και φυσικές καταστροφές, Τεχνητές καταστροφές
- ▶ Συσσώρευση στερεών επικίνδυνων αποβλήτων, Εμφάνιση επικίνδυνων ακτινοβολιών
- ▶ Διατροφικά προβλήματα
- ▶ Αποσύνθεση πολεοδομικού ιστού και κοινωνικής συνοχής
- ▶ Ένταση κοινωνικών και πολιτισμικών ανισοτήτων
- ▶ Απομάκρυνση κέντρων αποφάσεων και ελάττωση συμμετοχής πολιτών
- ▶ Συμβάλει και αυτός στην «παγκοσμιοποίηση» και στα διεθνή κοινωνικά και οικολογικά προβλήματα; Πως;

► Η κρίση της επένδυσης
στην αστική μορφή

**Παρόμοιες ιστορίες του
Metropolitan
Mainstream:
Μεγα-Project
και φτώχεια**

Παρίσι

Νέα Υόρκη

Κωνσταντινούπολη

Μεξικό

Αθήνα

Paris BNF

Βιβλιοθήκη
η –
σύμβολο
της
τελειότητας

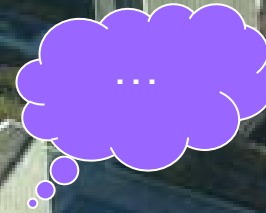

Πού θα βρω
τόπο να
μείνω σε
αυτὸν το
απόξενο
τόπο?

Νέα Υόρκη : Empire State Plaza

Το μεγαλύτερο έργο της
ανθρωπότητας που θα
επιφέρει τεράστια κέρδη

Mr. Pitts goes online at the Transbay Terminal.
credit: Brian L. Frank for The Wall Street Journal

Κωνσταντινούπολη : Πύργοι γραφείων

Μεξικό : Santa Fe Τεχνολογικό Πάρκο

Αθήνα : Ολυμπιακό Στάδιο

Παρατηρήσεις

- ▶ Η Λογική των λεγόμενων «νέων πολιτικών αστικής ανάπτυξης», με έμφαση σε «έργα σημαίες» εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους :
 - υπερβολική έμφαση στην γρήγορη οικονομική απόδοση και
 - διαστρεβλώσεις στην αγορά γης της πόλης
 - επιδείνωση εσωτερικών ανισοτήτων και κοινωνικού αποκλεισμού
 - υποβάθμιση επενδύσεων με κοινωνικούς στόχους
- (Πηγή : Λ. Βασενχόβεν, 2007)

- ▶ Αν η πόλη μπορούσε να ζήσει μόνο από τη διαφημιστική εικόνα της θα ήταν πλούσια... Όμως αυτό δεν ισχύει...

(Harvey, 2001)

**Χαρακτηριστικές κριτικές προσεγγίσεις των
διαδικασιών μητροπολεοποίησης :**
από το 1980 έως σήμερα
(υπενθύμιση από προηγούμενο μάθημα)

H. Lefebvre

- ▶ **Η κοινωνική και οικονομική παραγωγή του χώρου**
- ▶ **Το δικαίωμα στην πόλη**

S. Sassen

- ▶ **Η παγκοσμιοποιημένη πόλη (The Global City)**
Προέρχεται από την έννοια της παγκοσμιοποίησης (σχετικά με κοινωνικοοικονομικές διαδικασίες και αρνητικές επιπτώσεις) Έμφαση στις έντονες κοινωνικο-χωρικές αντιθέσεις.

M. Castells

- ▶ **Πόλη και κοινωνικά αστικά κινήματα**
- ▶ **Η πληροφοριακή πόλη** – Πόλη διάχυτη λόγω πληροφορίας, νέες κοινωνικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με πρόσβαση στην πληροφορία - ιδιαίτερα σημαντικός ο ρόλος των δρώντων

D. Harvey :

- ▶ -η επένδυση στην αστική μορφή προσφέρει προσωρινές λύσεις στις κρίσεις του καπιταλισμού. Παράδειγμα με αυτοκινητόδρομο
- ▶ - ιδιαίτερα σημαντικός είναι ρόλος κοινωνικής και πολιτικής πάλης για τη διαμόρφωση αστικών διαδικασιών (βλέπε και Castels)

D. Massey

- ▶ Σχέση τοπικών πολιτιστικών οικονομικών και πολιτικών διαδικασιών με παγκόσμιες διαδικασίες.

E. Soja : Πολιτιστική στροφή : Τοπία κυρίαρχης ιδεολογίας (Λος Άντζελες)

Έλληνες συγγραφείς κριτικής προσέγγισης από διαφορετικές σκοπιές : Λεοντίδου, Κουρλιούρος, Χαστάογλου, Σαρηγιάννης, Χατζημιχάλης, Βαΐου, κ.α.

Ξανά στον Harvey

- ▶ Από το 1970, όλο και περισσότερο χρήμα πήγαινε σε περιουσιακά στοιχεία κι όταν η καπιταλιστική τάξη αρχίζει να αγοράζει περιουσιακά στοιχεία, η αξία τους φυσικά αυξάνεται. ... **Κι αυτό είναι κάτι που δεν κάνει μια καλύτερη πόλη, αλλά μια ακριβότερη πόλη.**
- ▶ Επιπλέον, ... πρέπει να πετούνε τους φτωχούς έξω από τις περιοχές που ζουν. Πρέπει να μας στερήσουν του δικαιώματός μας στην πόλη. Δάνεια – κατοικία – κρίση
- ▶ **αν η παρούσα κρίση είναι βασικά μια κρίση της αστικοποίησης, τότε η λύση θα έχει να κάνει με μια αστικοποίηση ενός διαφορετικού τύπου**
- ▶ **η πάλη για το δικαίωμα στην πόλη αποκτά έτσι μια κρίσιμη σημασία, γιατί μ' αυτήν έχουμε την ευκαιρία να κάνουμε κάτι διαφορετικό...**

ΑΛΛΑ ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΑΥΤΟ
ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΠΡΩΤΑ ΝΑ
ΚΤΑΝΟΗΣΟΥΜΕ ΤΙΣ
ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ,
ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ
ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ...

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ

FORUM HABITAT